

POSTANOWIENIE

Dnia 8 maja 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek (przewodniczący)

SSN Wojciech Katner

SSN Agnieszka Piotrowska (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Z. A.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Ministra Sprawiedliwości,
Dyrektora Zakładu Karnego we W., Dyrektora Zakładu Karnego w W. i Dyrektora
Zakładu Karnego w R.

o zadośćuczynienie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 8 maja 2013 r.,
zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego
z dnia 22 lutego 2013 r.,

- 1. oddala zażalenie,**
- 2. odmawia adw. W. O. przyznania od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu powodowi w postępowaniu zażaleniowym.**

Uzasadnienie

Postanowieniem z 22 lutego 2013 roku Sąd Apelacyjny, rozpoznając sprawę po raz drugi, po uchyleniu poprzedniego postanowienia przez Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 23.11.2012 roku, odrzucił wniosek powoda Z. A. o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie odpisu wyroku Sądu Apelacyjnego z 3 sierpnia 2011 r. w sprawie I A Ca 174/11 z uzasadnieniem oraz odrzucił wniosek o doręczenie odpisu wyroku Sądu Apelacyjnego z 3 sierpnia 2011 r. w sprawie I A Ca 174/11 z uzasadnieniem jako spóźniony. W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny podniósł, że stosownie do wskazań Sądu Najwyższego wezwał profesjonalnego pełnomocnika powoda do wskazania, kiedy Z. A. powziął informację o potrzebie złożenia wniosku o doręczenie wyroku Sądu Apelacyjnego z 3 sierpnia 2011 roku z uzasadnieniem. W piśmie z dnia 5.02.2012 roku pełnomocnik powoda wyjaśnił, że powód zaczął podejmować kroki mające na celu otrzymanie uzasadnienia wyroku od dnia otrzymania od pełnomocnika z urzędu pisma z dnia 14 września 2011 roku, informującego powoda o treści zapadłego w dniu 3.08.2011 roku orzeczenia. Pełnomocnik wskazał, że ze względu na niskie wykształcenie powoda, brak znajomości przepisów prawa oraz nieporadność językową wnioski złożone przez niego w dniach 16.09.2011 roku i 28.09.2011 roku należało traktować jako wnioski o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wskazanego wyżej wyroku.

Odrzucając oba wnioski Z. A. Sąd II instancji podniósł w zaskarżonym postanowieniu, że pisma wnoszone przez powoda po otrzymaniu przez niego pisma jego pełnomocnika z urzędu z dnia 14.09.2011 roku nie świadczą o tym, że wnosi on o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem. Ich treść nie wskazuje również na to, aby powód wiedział, że uzyskanie uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego wymaga złożenia odrębnego wyraźnego wniosku w określonym przez ustawę terminie i trybie. Jednakże w ocenie Sądu Apelacyjnego, powód uzyskał tę wiedzę w momencie doręczenia mu w dniu 25.11.2011 roku pisma Sądu Apelacyjnego z dnia 21.11.2011 roku. W tym dniu ustała przyczyna uchybienia terminu do złożenia wniosku o doręczenie powodowi wyroku z dnia 3.08.2011 roku

z uzasadnieniem. Powód złożył wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem w dniu 7.12.2012 roku, a więc po upływie 7-dniowego terminu, o którym mowa w art. 169 § 1 k.p.c., co stosownie do art. 171 k.p.c. implikowało odrzucenie wniosku o przywrócenie terminu jak spóźnionego. Odrzucenie wniosku o przywrócenie terminu skutkowało w konsekwencji odrzuceniem wniosku powoda o doręczenie wyroku z uzasadnieniem na podstawie art. 328 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. jako spóźnionego.

W zażaleniu powód, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika ustanowionego z urzędu, domagał się uchylenia postanowienia i przywrócenia terminu do złożenia wniosku o doręczenie wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 3 sierpnia 2011 roku z uzasadnieniem oraz o doręczenie mu tego wyroku z uzasadnieniem. Zakwestionował ustalenie Sądu, że z pisma Sądu Apelacyjnego z dnia 21.11.2011 roku powód dowiedział się o konieczności złożenia wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem, wskazując, że stanowiło ono odpowiedź na pismo powoda z dnia 2.11.2011 roku skierowane do Sądu Najwyższego, w którym powód zawarł wniosek o doręczenie mu odpisu wyroku z uzasadnieniem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie powoda nie zasługuje na uwzględnienie. Mimo wezwania ze strony Sądu Apelacyjnego w ramach ponownego rozpoznania wniosków powoda, powód nie wskazał konkretnej daty, w której dowiedział się o tym, że wniosek o doręczenie mu wyroku Sądu Apelacyjnego z uzasadnieniem powinien być złożony w terminie 7 dni od daty ogłoszenia wyroku. W związku z tym prawidłowo przyjął Sąd Apelacyjny, że powód uzyskał informację o sposobie i terminie złożenia wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem z pisma Sądu Apelacyjnego, doręczonego mu w dniu 25.11.2011 roku, stąd złożony przez niego wniosek o przywrócenie uchybionego terminu był faktycznie spóźniony i podlegał odrzuceniu na podstawie art. 171 k.p.c. Konsekwencją było zasadne i zgodne z prawem odrzucenie przez Sąd II instancji wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem jako spóźnionego (art. 328 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.). Niezależnie od powyższego podnieść należy, że w postępowaniu apelacyjnym powód był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika

procesowego ustanowionego z urzędu. Wprawdzie istotnie pełnomocnictwo to nie obejmowało sporządzenia i wniesienia skargi kasacyjnej (por. uchwała składu 7 Sędziów SN z dnia 5.06.2008 roku, III CZP 142/07, OSNC 2008/11/122), ale brak jest podstaw do przyjęcia, że pełnomocnik z urzędu strony traci z chwilą ogłoszenia orzeczenia Sądu II instancji wszelkie uprawnienia do reprezentowania strony. Przeciwnie, nadal jest uprawniony do zaskarżenia orzeczenia o kosztach postępowania, jak też do zgłoszenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia i doręczenie orzeczenia wraz z uzasadnieniem. Jego obowiązkiem jest także udzielenie reprezentowanej stronie informacji odnoszących się do sposobu i terminu wywiedzenia ewentualnej skargi kasacyjnej, ponieważ są to informacje dotyczące orzeczenia, które wydane zostało w postępowaniu drugoinstancyjnym objętym umocowaniem pełnomocnika. Niedopełnienie tych obowiązków przez pełnomocnika nie upoważnia strony do powoływania się na niezawinione przez nią niedotrzymanie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie jej uzasadnienia wyroku sądu drugiej instancji, ponieważ wina pełnomocnika jest winą strony (por. postanowienie SN z dnia 18.01.2012 roku, II CZ 148/11, Lex nr 1162662), może natomiast rodzić odpowiedzialność pełnomocnika zawodowego wobec strony za skutki uchybienia terminowi do złożenia wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem. Wniosku o przywrócenie terminu nie można opierać na tym, że to nie strona, a jej pełnomocnik zaniedbał dokonania czynności procesowej. W takiej sytuacji skarżący winien uprawdopodobnić, że uchybienie terminu nastąpiło z przyczyn niezawinionych przez pełnomocnika strony (por. postanowienie SN z dnia 27.10.2009 roku, II UZ 35/09, Lex nr 564801). Działanie uprawnionego pełnomocnika procesowego jest działaniem za stronę, utożsamiane z działaniem samej strony (zob. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 7 września 1936 r., C.III.1439/35 – OSP 1936, poz. 674, z dnia 1 lutego 1962 r., 4 CZ 113/61 – NP. 1964, z.1, str. 49 oraz z dnia 15 maja 1962 r., 1 CR 993/61 – PUG 1963, z. 5, str. 145). Czynności podejmowane przez pełnomocnika oraz zaniechanie podjęcia czynności przez pełnomocnika procesowego rodzą skutek w stosunku do strony procesowej w imieniu której pełnomocnik działa (postanowienie SN z dnia 13.04.2005 roku, V CZ 20/05, nie publikowane). Zawinione przez pełnomocnika procesowego uchybienie terminu uniemożliwia więc przywrócenie terminu na

żądanie strony (postanowienie SN z dnia 13.04.2005 roku, V CZ 35/05, nie publikowane).

W tym stanie rzeczy zażalenie powoda jako nieuzasadnione podlegało oddaleniu na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁴ k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyznania pełnomocnikowi powoda kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu zażaleniowym z uwagi na nieprofesjonalny sposób sporządzenia zażalenia, które nie zawiera jakichkolwiek zarzutów naruszenia przepisów postępowania ze wskazaniem sposobu ewentualnego naruszenia tych przepisów przez Sąd II instancji oraz jego konsekwencji. Tymczasem istotą przymusu adwokacko-radcowskiego obowiązującego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym jest potrzeba zapewnienia profesjonalnego sporządzania środków prawnych kierowanych do Sądu Najwyższego na najwyższym poziomie prawniczym.